

kunnen leveren van den vogeltrek in October langs de Hollandsche kust, maar het zal toch altijd beter en vollediger zijn, dan wat we er tot nu toe van wisten.

En bovenal het is een eerste stap naar de verwezenlijking van het denkbeeld, dat wij het vorig jaar opperden: het organiseeren van een station voor vogelstudie op het eiland Rottum, waar het heele jaar door zou worden gewerkt. De vogeltrek toch duurt het heele jaar door, geschiedt dus onafgebroken door den loop der eeuwen. De voorjaarsstrek is nog niet afgelopen of de najaarsbeweging is alweer begonnen en alleen door het verschijnsel nauwkeurig en voortdurend te bestudeeren, kunnen wij de beteekenis ervan doorgronden. Gätke heeft dat geprobeerd op Helgoland. Na hem is slechts hier en daar op dezelfde wijze gewerkt, vooral in Engeland, waar door Eagle Clarke een jaar waarnemens werd georganiseerd op Fair Isle. Laat ons hopen, dat de maand van Noordwijk moge leiden tot de inrichting van een permanenten dienst op Rottum. Laat niemand zich te klein of te groot achten, om hieraan mee te doen. Er zijn meer vogelkenners in ons land dan men wel zou denken, en het moet voor allen wel iets zeer aantrekkelijks hebben, zich eens een dag of twee drie vrij te maken uit de gewone bezigheden, om mee te doen aan deze zeer sympathieke kustwacht.

JAC. P. THIJSE.

HERFSTAVOND OP DE PLASSEN.

EN zachte koelte uit het noord-oosten doet het groote watervlak nauw merkbaar rimpelen. Groote grauwe wolkevaarten drijven hier en daar droomerig voort; in fel contrast met den zeldzaam helderen hemel, als een herinnering aan den langen tijd van gure, met ijskoude regen gemengde windvlagen, die het thans zoo rustige water voortjoegen klotsend en schuimend, terwijl de aanstormende golven, witgekuifd, neerbeukten het broze riet en de groote zudden deden deinen op hun geweld.

De zon, reeds in het Westen, bestraalt met vriendelijk licht de bruingele rietlanden; donkerblauw teekent zich aan den overkant het landschap tegen de lucht af, de torenspitsen, boomtoppen en molenwieken zoo scherp alsof ze uit blik zijn gesneden; als een bruinige streep geeft het riet de scheiding tusschen land en water aan.

Een eindweegs op de watervlakte vertoonen zich een aantal donkere, ineengedoken, haast beweginglooze gestalten onmerkbaar van plaats veranderend; dan plotseling slaat er een de lange wieken uit en eensklaps stijgt de heele meeuwenfamilie hoog omhoog, waar de zon hun somber grijs in zilverwit verkeeren doet. Dwarrelend in de blauwe luchten schijnen zij geen gewicht te bezitten, krijschend en schreeuwend met hun honderden geluiden verscheuren zij eenige oogenblikken de stilte, om zich dan één voor één bedaard te laten neerzeilen, met als verstijfde wieken, op den effen waterspiegel, die hen, zonder

schokken, opneemt als zij hun sterke vleugels langs het lichaam samenvouwen.

Daar maakt zich van den overkant iets los als een rookwolk, zuiver rond, de wolk stijgt hooger en nadert snel; nu gaat zij rechts af en verdonkert bij het draaien tot een gitzwarten klomp, die op zijn beurt plotseling warrelt en wentelt als een kringetje sigarenrook, doorzichtig in het midden. Het kringetje verspreidt zich weer tot een groote liggende-V, om dan weer uiteen te vallen. Zie! Een groote rups met donkeren kop kronkelt zich in doodsstrijd voort op den horizont, doch de rups schrompelt in tot een vormeloozen klomp; de klomp gaat over in een breede linie, die zich langzaam met den einder gaat verbinden tot zij er ten slotte geheel en al mee samensmelt.

Ook langs dezen oever verschijnt nu een soortgelijk, veel kleiner wolkje, dat als een schot hagel komt aangevlogen: een geweldig, machtig gebrom vervult de lucht en voort, voort schieten duizenden spreuwen, in gesloten gelederen. Van kop tot staart zuiver gestrekt, de snavels recht vooruit gestoken, doorklieven ze, zonder afwijken, als kogels de lucht.

Het lichaam, als vervaardigd uit geblauwd staal, schiet purperen, violette en groene stralen uit, beschenen door de avondzon. Eensklap wenden de voorsten den steven en zwenkend op hun snorrende wieken, snellen zij, vlak over het water voortjagend, op den anderen oever aan; weldra slokt de groote afstand het hevig zoemen op.

Op de plassen.

Drrrrt! Drrrrt! als bliksem-schichten vliegen een paar achterblijvers voorbij. De wind is reeds geheel en al gaan liggen.

Een van de vele killen van den noor-westelijken oever, ongeveer dertig meter breed, is aan weerskanten ingesloten door elze- en wilgestruiken en riet, terwijl de uiterste punt van de landtong die er de westelijke zijde van vormt in eenige dichte dullenboschjes verloopt.

De zon is schuilgegaan achter een zware, doch smalle wolkbank, die den wester-horizont als een keten omsluit. Een schitterende, fonkelende lichtrand omlijst de bank; daarboven is een ruim stuk heldere lucht goudgeel gekleurd, omgeven door violette wolken met grillige uitloopers, die opbewegelijk die lichtzee begrenzen. In 't oosten bedekken dikke wolken met purperen weerschijs den hemel.

De kale takken en knoestige stronken van wilgen en elzen; de gebogen rietpluimen, de slanke lischdodden vormen vreemd-paarse silhouetten tegen het gulden zwerv, die het water als rusteloos kronkelende slangen weerspiegelt onder den donkeren oever, waar reeds niets meer te onderscheiden valt. Maar midden in de kil blinkt en gloeit het watervlak als vloeibaar goud. Tusschen het riet scharrelt een waterhoentje vreedzaam zijn kostje op.

Nu eens hoog in de lucht, dan weer vlak over 't water voortvliegend, soms alleen, dan in groote gezelschappen luid redetwistend, trekt de eindeloze stroom van bonte kraaien 't zuiden in, naar hunne slaappleatsen. Daar zet er zich eene in een wilg neer en laat haar stem in allerlei toonaarden luid over het wijde water schallen, totdat een andere bontjas zich bij haar voegt en, niet tevreden met het uitstorten van een vloed van scheldwoorden, weldra tot handtastelijkheden overgaat, waarop het tweetal zich al krijschend weer op weg begeeft. Van alle kanten komen er nu opzetten, om zich met den twist te bemoeien en de joelende, opgewonden menigte spoedt zich al kibbelende zuidwaarts.

Deftig, zelfgenoegzaam, op waardige wijze komt hij aanzwemmen, bedaard rondziende en plechtig het groote gelaat nu her, dan derwaarts keerend, als een heerscher die zijn gebied beschouwd. Twee strepen, samenkomend bij den langen hals, die blinkt van zilverwit en verder uiteenlopend in het vloeibaar goud, geven den weg aan dien hij aflegde.

Er is onmiskenbaar iets groots in dit optreden, iets verhevens.

De fuut is den ingang van de kil genaderd en... eenige steeds wijder wordende kringen, die elkaar snel opvolgen, geven de plek aan waar, met den vogel, ook al het plechtige verdween: want welk eerwaardig man maakt zulke zotte sprongen?

Ruim een halve minuut is verlopen, ziedaar in de monding van de kil verschijnt eerst de kop, dan rijst, vol waardigheid en kalmte weer, de zilvren hals omhoog en eindelijk, doch langzaam aan, verschijnt de romp weer uit den plas, de oude deftigheid is weergekeerd! Doch slechts voor kort, want weer even plotseling als de eerste maal schiet onze vriend onder.

Midden in de kil duikt de duiker op, langzaam en zeker; eerst komt de witte kop boven water, die omgeven is door bruinroode veren en waarop in den paartijd bovendien zich nog de beide groote roestkleurige pluimen verheffen; de scherpe snavel valt direct in 't oog. Spiedend kijkt de eenzame kop even rond en als niets verdachts wordt bemerkt, verschijnt de lange zilver-witte hals, aan de achterzijde donkerder van kleur, weldra gevolgd door den romp die hoog op 't water komt drijven. Een oogenblik blijft de schoone vogel zóó op 't water liggen, kijkt nog eens rond of geen gevaar dreigt — dan zakt het lichaam weer een klein eindje dieper in, zonder dat de vogel hiervoor eenige beweging behoeft te maken. Plotseling schiet de romp weer omhoog, terwijl de fuut den langen hals schuin naar beneden strekt en op hetzelfde oogenblik doet een krachtige

roebeweging van den grooten voet het lichaam, door den vogel lichter gemaakt en door de opstuwende kracht van het water opgedreven, van achteren omhoog schieten, de gestrekte hals doorklieft het water en met groote snelheid verdwijnt de geheele romp in schuine richting onder den waterspiegel. Dit alles geschiedt in nauwelijks één seconde. Slechts de kringen blijven over...

Waar zal de vogel weer bovenkomen? Nog dichterbij dan de vorige maal duikt eensklaps de kop weer op, doch zie: de scherpe snavel heeft zich gesloten om het midden van een grondel, die, nog even spartelend, weldra slap aan weerskanten neerhangt. De fuut rijst geheel aan de oppervlakte en blijft eenige seconden roerloos, dan verschikt hij een paar malen het vischje in zijn snavel, om plotseling met zijn bekend duiksprongetje weer onder te schieten.

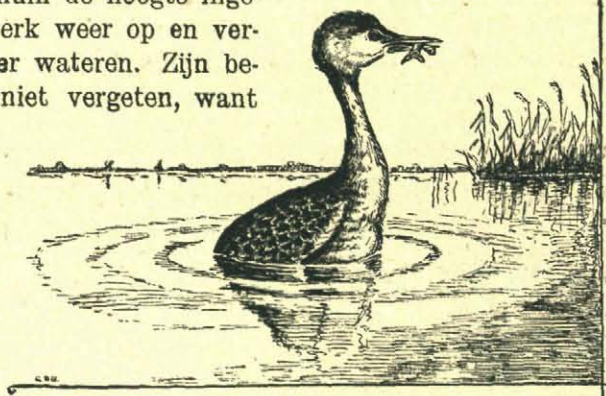
Slikte hij het vischje tijdens het onderduiken in of even er voor? Het was niet uit te maken? Of bemerkte de vogel misschien onraad? Zie! daar komt de kop weer boven, langen tijd duurt het voor de hals met een klein gedeelte van het lichaam weer zichtbaar is en dan nog blijft de hals hoog opgericht en de snavel ietwat schuin de hoogte ingestoken. Nu neemt de fuut het werk weer op en verdwijnt opnieuw in den schoot der wateren. Zijn bedachtzaamheid heeft hij echter niet vergeten, want steeds blijft de hals daar het sprekend bewijs van: er moet zeker iets niet in den haak zijn.

Daar verscheurt een geluid de stilte, dat een rilling jaagt door al wat leeft tusschen ruigt en riet: „verpesjt, dat je hier nau ook nergens gain weg wait!” klinkt het plotseling.

De waterhen in 't riet laat een akeligen schreeuw hooren, de meeuwen antwoorden met een tartend hoongelach. De kil ligt daar eensklaps stil en levenloos en er is niets meer te zien dan de snel opeenvolgende kringen, maar er zijn er méér dan gewoonlijk, en de golfjes zijn hoger...

Op den plas wordt om den hoek een schuitje zichtbaar dat, onder groot vertoon van hemelhoog opheffen en bodemloos inplompen van riemen, door twee lieden met veel horten en stooten wordt voortgeploeterd. Over den achterstevan steken eenige hengelstokken uit, groot genoeg om de sterkste eikenhouten deur mee in te rammen, terwijl in een enorm net dat over boord hangt een tweektal pierige voorntjes worden meegezeuld.

In de kil is nog alles doodstil, de opgejaagde golfjes weerkaatsen tegen de kanten en smoren in het effen watervlak. Daar, onder den anderen oever, kijkt slechts een onderdeel van een seconde een kop boven water uit, dan weer niets dan kringen...

De Fuit.

De roeiers hebben hunne pogingen gestaakt en bespreken met luider stemme den mogelijken doorgang, dien de kil hun zal bieden, maar de een is bang voor: „Daudlaupe” en neemt zijn roeituig weer ter hand. Weer komen van onder den oever kringen, maar van veel verderop bij een dulenboschje.

In de schuit komt weer beweging en langzamerhand nemen de geluiden af. Hoor, wat is dat? Een geweldig gebruisch, als van de branding der zee klinkt van den kant waar de hengelaars heen voeren, een koken als van een waterval en daarbij dringen de verwonderde uitroepen der visschers tot in de kil door. Wat is het geval? Al voortmodderend zijn zij een baai ingevaren en hebben honderden van koeten opgejaagd, die daar, dicht naast elkaar op het water, een schuilplaats hebben gezocht voor den nacht en die nu, op hun vlucht, half vliegend, half over het water loopend, en zwemmend het water doen schuimen en bruisen, lange witte schuimstrepen achterlatend.

In de kil is nu in 't geheel geen beweging meer te bespeuren: alleen de visschen maken nog een enkel kringetje in 't water, dat flauw den zwakken glans weerkaatst van het snel verkwijnende licht.

Reeds heerscht de duisternis in 't oosten; het wijde watervlak ligt daar donker en somber, zonder één rimpel, als slapend. Een enkel licht-oranje plekje in het westen is het laatst vaarwel van den dag.

Twee blauwe reigers vliegen geruischloos en licht over den plas, elkaar met rauwe kreten een „smakelijk eten” toeroepend, op zoek naar een rijk vischplekje tegen 't riet, waar hun een welvoorzien disch wacht.

Een eenzame rat springt met een plomp te water.

Weer schreeuwt een reiger.

In 't westen blinkt vriendelijk de avondster.

Aalsmeer.

C. D. GRIJNS.

HYDATINA SENTA.

(Vervolg en slot van blz. 131).

BEHALVE de darm, monden in de kloake nog twee andere organen uit, die we achtereenvolgens willen bespreken. Allereerst zien we vóór den einddarm een doorzichtig blaasje liggen, dat zich af en toe plotseling samentrekt, om, na weer langzaam met een volkomen kleurloos vocht te zijn opgevuld, het spelletje te herhalen. Het kleurlooze vocht stroomt dan door een nauw buisje in de kloake, om vervolgens naar buiten door den aars weg te loopen. Men kan zich er van overtuigen, dat dit werkelijk het geval is, door een kleurstof, karmijn of Bismarck-